

Vezetői összefoglaló

Problémafelvetés

A kiadvány a fontosabb hazai termékpályák 2017. évi piaci folyamatait mutatja be elsősorban az ártrendeken keresztül, de – a 2017. évi előzetes mennyiségi információk alapján – a keresleti és a kínálati oldalon bekövetkező alapvető változásokra is kitér. Emellett rövid kitekintést nyújt a következő évben várható tendenciákról is.

Módszer

Az összeállítás az AKI Piaci Árinformációs Rendszerének (PÁIR) adataira, valamint a különböző nemzetközi forrásokból származó árinformációkra, továbbá a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) termelési, iparstatisztikai és külkereskedelmi kimutatásaira támaszkodik. A világ- és európai keresleti és kínálati tendenciák jövőbeni alakulásának bemutatásához elsősorban a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD), az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO), az Amerikai Egyesült Államok mezőgazdasági minisztériuma (USDA) és az Európai Bizottság (EC) publikációit használtuk fel. A piaci folyamatok vizsgálata az anyagban egységes szerkezetben történik:

- Világ- és európai piaci tendenciák.
- Magyarországi piaci tendenciák:
 - kínálat alakulása, belföldi termelés, import és készletek;
 - kereslet alakulása, belföldi értékesítés, export.
- A piaci árak tendenciája: világszerte, uniós és magyarországi ártendenciák.

Eredmények

A gabonafélék (rizs nélkül) globális termelése 2 százalékkal csökken a 2017/2018. gazdasági évben az előző szezonhoz képest, miközben a felhasználás változatlan marad. A rekordszintű készletek 4 százalékkal apadhatnak, tekintettel arra, hogy a 2017/2018. évi szezonban a világ gabonatermelése (rizs nélkül) kissé elmarad a felhasználástól. Magyarországon a búza betakarított területének 7,9 százalékos csökkenése és a hektáronkénti hozam 1,3 százalékos javulása

(5,44 tonna/hektárra) mellett 5,237 millió tonna búzát takarítottak be 2017-ben, ami 6,5 százalékkal múlta alul az előző évi kibocsátást. A hektáronkénti hozam 22 százalékos romlása miatt (6,89 tonna/hektárra) a 2016. évi rekordközeli 8,7 millió tonnával szemben 2017-ben 6,8 millió tonna kukorica került a tárolókba. Az étkezési búza termelői ára 44,5 ezer forint/tonna volt 2017-ben, ami 8 százalékkal haladta meg a 2016. évit. A takarmánybúza termelői ára 10 százalékkal 42,5 ezer forint/tonnára, a takarmánykukoricáé 5 százalékkal 43,4 ezer forint/tonnára emelkedett.

A tíz legfőbb olajmag (szójabab, gyapot, földimogyoró, napraforgómag, repcemag, szezám, pálmamag, kopra, lenmag, ricinusmag) globális termését az egy évvel korábbi rekordhoz hasonló szintűre, 560,3 millió tonnára becsülték a 2017/2018. gazdasági évre. Magyarországon újabb rekordot döntött a napraforgómag területe 2017-ben, 696 ezer hektárról került a tárolókba a termés, ami 10 százalékkal haladta meg a 2016. évit. A 2,87 tonnás hektáronkénti hozam 4 százalékkal elmaradt az egy évvel korábbi világrekordtól, ugyanakkor a terület növekedése ezt kompenzálta, és közel 2 millió tonna napraforgómag (+6 százalék) termelt 2017-ben, amire még nem volt példa. A repcemag termése 2 százalékkal 939 ezer tonnára bővült 2017-ben. A napraforgómag a 2016. évinél átlagosan 5 százalékkal volt olcsóbb 2017-ben (99,3 ezer forint/tonna), míg a repcemag termelői ára 2,4 százalékkal 112,0 ezer forint/tonnára emelkedett egy év alatt.

A meghatározó piacelemző műhelyek a globális cukortermelés növekedésére számítanak a 2017/2018. gazdasági évben: ABARES 192 millió tonna, USDA 185 millió tonna, ISO 178,7 millió tonna. Az Európai Unió cukortermelése 20,9 millió tonna volt a 2017/2018. gazdasági évben, 13 százalékkal múlta felül az egy évvel korábbit. Magyarországon 1143 ezer tonna cukorrépa szedtek fel 2017-ben, ami 2 százalékkal több a 2016-ban betakarított mennyiségnél.

A sertéshús globális termelése 111,03 millió tonna volt 2017-ben, csaknem 1 százalékkal múlta felül az egy évvel korábbit. A világ sertéshús-kereskedelme a kibocsátás emelkedése ellenére, az országok belső fogyasztásának bővülése miatt lanyhult 2017-ben: a globális sertéshúsimport 1,2 százalékkal, az export 1 százalékkal mérséklődött. A magyarországi sertésárak az előző évekhez hasonlóan 2017-ben is követték az uniós árak tendenciáját. A vágósertés termelői ára 502 forint/kilogramm hasított meleg súly volt 2017-ben, 10,8 százalékkal múlta felül az egy évvel korábbi átlagát.

A csirkehús globális termelése 1 százalékkal 90,2 millió tonnára emelkedett 2017-ben az előző évihez

képest. A világ csirkehúsexportja 3,7 százalékkal 11,1 millió tonnára nőtt, a forgalom háromnegyedét Brazília, az USA és az EU bonyolította. Magyarországon a vágócsirke élősúlyos termelői ára 1,1 százalékkal 246 forint/kilogramorra csökkent 2017-ben a 2016. évihez képest. Az Európai Unió tojástermelése 0,5 százalékkal 7,7 millió tonnára mérséklődött 2017-ben az előző évihez képest. Magyarországon az étkezési tojás csomagolóhelyi értékesítési ára 33,5 százalékkal emelkedett 2017-ben az egy évvel korábbi átlagárhoz viszonyítva.

A marhahús globális termelése 61,4 millió tonna volt 2017-ben, 1,5 százalékkal több az előző évinél. A világ marha- és borjúhúsexportja 3,9 százalékkal emelkedett 2017-ben 2016-hoz képest. A globális marhahúsimport egy év alatt nem változott jelentősen, 7,75 millió tonnát tett ki. Az Európai Unióban a fiatal bika „R3” kereskedelmi osztály vágóhídi belépési ára 3,80 euró/kilogramm hasított hideg súly volt 2017-ben, 3 százalékkal nőtt az előző évi átlagárhoz képest, ezalatt Magyarországon a vágómarha termelői ára 9,5 százalékkal emelkedett.

A juhhús globális termelése 14,48 millió tonna volt 2017-ben, nem változott számottevően az előző évihez képest. Az unió juh- és kecskehústermelése 1,8 százalékkal bővült és elérte a 886 ezer tonnát. Magyarország az előző évinél 1,5 százalékkal több bányát értékesített a nemzetközi piacon 2017-ben. A vágóbányák termelői ára 1,5 százalékkal emelkedett.

A tejtermékek világkereskedelmét meghatározó országok közül a tejtermelés az Európai Unióban százalékkal, Új-Zélandon és az USA-ban 1 százalékkal nőtt, míg Ausztráliában nem változott 2017-ben az előző évihez képest. A nyerstej ára Magyarországon 27 százalékkal, az USA-ban 8 százalékkal, az Európai Unióban 23 százalékkal, Új-Zélandon 29 százalékkal

emelkedett 2017-ben a 2016. évihez képest. Magyarországon a megfigyelt tejtermékek feldolgozói értékesítési ára 2017-ben átlagosan 18 százalékkal volt magasabb a 2016. évinél.

Magyarország összes zöldségtermése megközelítette az 1,72 millió tonnát 2017-ben, ami 100 ezer tonnával több a 2016. évi mennyiségnél. Magyarország zöldség-külkereskedelmi egyenlege (friss, fagyasztott, dinnyével együtt) pozitív maradt, de romlott 2017-ben az előző évihez képest, mivel a zöldségfélék behozatala nagyobb mértékben nőtt, mint a kivitele. A zöldségfélék termelői árindexe 4 százalékkal emelkedett a Budapesti Nagyban Piacon 2017-ben 2016-hoz viszonyítva.

Magyarország összes gyümölcstermése 1 százalékkal 750 ezer tonnára csökkent 2017-ben a 2016. évihez képest. A gyümölcs-külkereskedelmi egyenleg (friss, fagyasztott, déligyümölccsel együtt) továbbra is negatív volt, de javult 2017-ben, mivel az export lényegesen nagyobb mértékben nőtt, mint az import. A gyümölcsfélék termelői árindexe 11 százalékkal emelkedett a Budapesti Nagyban Piacon 2017-ben az előző évihez képest.

A globális bortermelés (szőlőlé és szőlőmust nélkül) történelmi mélypontra, 250 millió hektoliterre csökkent 2017-ben, 23,6 millió hektoliterrel maradt el a 2016. évitől. Az unió bortermelése 145 millió hektoliter volt 2017-ben, 15 százalékkal kevesebb, mint a 2016. évi. A Hegyközségek Nemzeti Tanácsának adatai szerint Magyarországon 59,5 ezer hektár ültetvényről 457 ezer tonna borszőlőt szüreteltek, ebből 2,9 millió hektoliter seprős újbort fejtettek 2017-ben. A földrajzi jelzés nélküli (FN) és az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel (OFJ) ellátott borok feldolgozói értékesítési ára 5 százalékkal volt magasabb 2017-ben, mint egy évvel korábban.